

Іпполітова Юлія, Сабірова Ольга,  
викладачі Кобеляцької дитячої музичної  
школи Кобеляцької міської ради  
(м. Кобеляки)

## ЗНАЧЕННЯ АВТОРИТЕТУ ПЕДАГОГА В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

***Анотація.** У статті проаналізовано питання авторитету педагога в процесі навчання та виховання учня-музиканта, висвітлено ключові питання відмінної репутації педагога для якісної роботи та навчання дітей, надано рекомендації педагогам для здобування авторитету в освітньому середовищі.*

***Ключові слова:** педагог, авторитет, музикант, навчання, виховання, учень.*

***Постановка проблеми.** У навчально-виховній роботі велике значення має особа педагога, адже саме від нього залежить успішність і результативність освітнього процесу. Ніякі устами і програми, ніякий штучний організм закладу, яким би він не був продуманим, не може замінити особу вчителя у справі виховання. Видатні педагоги підкреслювали, що вплив особи викладача на молоду душу становить ту виховну силу, яку не можна замінити ні підручниками, ні моральними сентенціями, ні системою покарань та заохочень.*

Вплив педагога на учнів цілком залежить від його авторитету. Вирішальне значення у створенні і зміцненні авторитету мають його громадянська репутація, принциповість, любов до своєї справи і до учнів.

***Виклад основного матеріалу.** Виховати повноцінного музиканта, художника з високими моральними якостями, може той педагог, який постійно працює над підвищенням свого професійного рівня. Добре, коли педагог словесне пояснення підтверджує ілюстрацією на інструменті. «Суто словесне викладення рівносильне викладенню німого» – говорив видатний скрипаль і педагог Л. С. Ауер. Але не можна впадати в крайність і*

користуватись лише показом на інструменті, або лише словесним поясненням. Обидві форми повинні доповнювати і підкріплювати одна одну.

Хороший педагог повинен мати такі властивості як щирість і простота, що називаються «педагогічним оптимізмом». Невід'ємною його якістю має бути сила волі, вміння до кінця дотримуватись своїх вимог. Сила волі виявляється також у витримці та терпінні. Необхідно зважувати кожне слово, уникати всіляких зовнішніх ефектів, багатослів'я, грубих висловів, самовихваляння, володіти своїм настроєм. У своїх стосунках з учнями педагог не повинен бути сухим. Як і кожна людина, він переживає успіхи і невдачі, може радіти і сумувати, проте завжди мусить контролювати свою поведінку.

Педагоги-класики зауважують, що іноді створення авторитету залежить від першої зустрічі, від першого враження учня під час знайомства з педагогом. Отже треба як найстаранніше готуватись до першого уроку не тільки з методичного боку, але й з продумування зовнішнього вигляду: адже під час першого уроку увага й інтерес учня особливо загострені. У процесі роботи педагогу потрібно розвивати свої педагогічні здібності, щоб уміти просто, ясно і коротко викладати матеріал, розуміти учня, знаходити правильне рішення в будь-якій ситуації.

У своїй поведінці і взаєминах з учнями педагог повинен бути дуже обережним, бо всі «хиби вихователя моральні й розумові, легко можуть перейти до виховання, який приучений погоджувати свої дії не з моральним законом, не з переконанням розуму, а тільки з безумовною волею вихователя». Слід, проте, застерегти від неправильних форм створення авторитету. Насправді, деякі викладачі допускають панібратство у стосунках з учнями, запобігають перед ними або ставлять себе в залежне від них становище. Такі взаємини згубно відбиваються на якості навчання і на авторитеті педагога.

Особливо негативно впливає на авторитет педагога його необ'єктивне ставлення до роботи своїх вихованців, коли більш обдаровані учні

перетворюються на улюбленців. Деякі педагоги легко «вибачають» учням, яких вони вважають особливо талановитими, погану поведінку, пропуски занять. Забувають при цьому, що чим більше обдарований учень, тим більше слід приділяти увагу його вихованню, щоб він не здобув «запаморочення від успіхів». Не слід боятись, що учень може «розсердитись», піти від педагога. В історії виконавства було чимало випадків, коли талановиті діти внаслідок неправильного педагогічного підходу до них, захвалювання й захоплення з боку педагога, батьків зупинялись у своєму розвитку.

Заняття з менш обдарованими учнями деякі педагоги проводять формально, байдуже, без творчого піднесення. Педагог не повинен віддавати перевагу талановитому учневі над учнем з посередніми здібностями. Симпатія до здібностей ні в якому разі не повинна відбиватися на заняттях із менш обдарованими дітьми.

Байдужість педагога учень швидко відчує, а це згубно впливає на авторитет педагога і на успіхи учня, який може втратити повагу до педагога і бажання працювати. Педагог повинен знати, що менш здібному учневі треба пояснювати більш терпляче й старанніше, знаходити найдоступніші засоби для передачі йому власних знань. Робота з учнем який має середні здібності більш вдосконалює педагогічну майстерність. Пам'ятаючи це, слід однаково наполегливо працювати з кожним учнем свого класу. Обов'язок педагога – створювати на уроках творчу, робочу атмосферу. Не можна вносити в заняття фальшивий пафос, вести їх у штучно-піднесеному тонусі, закидати учня частими зауваженнями, які той не встиг усвідомити, а тим більше виконати.

Центральне місце у створенні авторитету займає кваліфікація педагога як музиканта-виконавця. Учні з великою повагою й симпатією ставляться до педагога з високими виконавськими якостями. Вони відчують і знають, що можуть багато чого навчитися в нього. Виконані самим викладачем твори (складні) стануть стимулом для їх подальшого музичного зростання. Викладач повинен бути прикладом для учнів не тільки як музикант, але і як

людина.

**Висновки.** Педагог повинен вдумливо ставитися до кожного учня, детально й старанно вивчити його характер, музичні дані, позитивні якості, інтереси і погляди. Моральне обличчя вчителя має бути бездоганним. Це дасть йому можливість знайти шлях до того, щоб завоювати довіру, заохотити учнів до навчання.

#### Список використаних джерел

1. Роменець В. Психологія творчості: монографія. Київ :Либідь, 2004.
2. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання. Київ : ІЗМН, 1997.
3. Учитель мистецьких дисциплін у дискурсі педагогічної майстерності: навчально- методичний посібник / І.А. Зязюн, Г. Г. Філіпук, О. М. Отич та ін.; за наук. ред., передм. і післямова О. М. Отич. Бердянськ : Бердянський державний педагогічний університет, 2013.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ : Академвидав. 2014.

**Кавурко Тамара,**

старша викладачка, першої категорії  
з музично-теоретичних дисциплін

Полтавської ДМШ  
імені В. Шаповаленка (м. Полтава)

№2

#### УКРАЇНСЬКЕ КОБЗАРСТВО: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

**Анотація.** У статті розглянуто періоди розвитку кобзарства в Україні від часів Гетьманщини до сьогодення, розкрито зміст основних жанрів кобзарського мистецтва, висвітлено шляхи популяризації бандурного мистецтва в сучасній Україні, зокрема на Полтавщині, схарактеризовано творчість його славетних виконавців.

**Ключові слова:** українська культура, кобзарство, лірництво, бандурне мистецтво, виконавство.

**Постановка проблеми.** Кобзарство – символ української національної